

ประธานสำนักแถลง

วิสัยทัศน์ สำนักวิทยาศาสตร์

“มีพันธกิจในการค้นคว้า วิจัย บำรุง และสร้างสรรค์สรรพวิชา ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำผลงานที่ได้ สร้างสรรค์ออกเผยแพร่ให้เป็นคุณประโยชน์ แก่ประเทศและประชาชน”

เรียน ท่านผู้มีเกียรติ และผู้ที่ให้ความสนใจ

เมื่อกล่าวถึง ราชบัณฑิตยสถานทั่วไปมัก มีความเข้าใจว่าเป็นหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับ ด้านภาษา การแปล และการจัดทำพจนานุกรม ซึ่งคำกล่าวนี้อาจเป็นความจริงเพียงส่วนเดียว และเมื่อกล่าวถึง **สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา** ก็ยิ่งเกิดคำถามและความสงสัยว่า คือหน่วยงานอะไร ทำอะไรในราชบัณฑิตยสภา ข้อมูลที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้อาจทำให้เข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของราชบัณฑิตยสภา และของ สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภามากขึ้น

ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ ว่า **“ให้ ราชบัณฑิตยสภาเป็นสถานที่บำรุงสรรพวิชาซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรง สถาปนาขึ้น มีวัตถุประสงค์ที่จะค้นคว้าและวิจัยเพื่อเผยแพร่ส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนาอนุรักษ์และให้บริการทางวิชาการให้เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน”** รวมถึงมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ตามที่ตราไว้ในมาตรา ๘ ด้วย จากข้อบัญญัติดังกล่าวจึงทำให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ราชบัณฑิตยสภาไว้ว่า **“ราชบัณฑิตยสภา เป็นสถาบันหลักของเครือข่ายทางปัญญาแห่งชาติและเป็นองค์การพัฒนาคความรู้ที่สามารถ เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ”**

เห็นได้ว่าพันธกิจโดยรวมของราชบัณฑิตยสภาเป็นการบำรุงสรรพวิชาและพัฒนาให้เกิด องค์ความรู้ โดยทำงานทางด้านภาษาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของภารกิจ อย่างไรก็ตาม ภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดวัฒนธรรม และองค์ความรู้ ทำให้มันมีส่วนเกี่ยวข้องกับสรรพวิชาทั้งปวง ซึ่งเห็นได้ตามพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๙ ได้แบ่งการดำเนินการทางวิชาการของราชบัณฑิตยสภาออกเป็น ๓ สำนัก วิชาการ อันได้แก่ (๑) สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง (๒) สำนักวิทยาศาสตร์ และ (๓) สำนัก ศิลปกรรม

พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๘ ให้สำนักงานราชบัณฑิตยสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ค้นคว้า วิจัย และบำรุงสรรพวิชา แล้วนำผลงานที่ได้สร้างสรรค์ออกเผยแพร่ให้เป็นคุณประโยชน์ แก่ประเทศและประชาชน
- (๒) ติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสานงานทางวิชาการกับองค์การปราชญ์และสถาบันทางวิชาการ อื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (๓) ให้ความเห็น คำแนะนำ และคำปรึกษาทางวิชาการแก่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี
- (๔) จัดการศึกษาอบรมและพัฒนาทางวิชาการเกี่ยวกับภาษาไทย ภาษาไทยถิ่น และสาขาวิชาตามมาตรา ๑๐ ของ พ.ร.บ. ราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ประกาศนียบัตรชั้นสูง ประกาศนียบัตร สัมฤทธิ์บัตร และวุฒิบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาอบรมและพัฒนาทางวิชาการ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับราชบัณฑิตยสภา
- (๕) ให้บริการทางวิชาการแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานของเอกชน และประชาชน
- (๖) ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำพจนานุกรม สารานุกรม อักษรานุกรม อนุกรมวิธาน การบัญญัติ ศัพท์วิชาการ สาขาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิชาการภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยและงานวิชาการอื่น ๆ
- (๗) กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทยมิให้แปรเปลี่ยนไปในทางที่เสื่อม และการส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น
- (๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแปลสรรพวิชาจากภาษาอื่นเป็นภาษาไทยหรือจากภาษาไทยเป็นภาษาอื่น

สำหรับสำนักวิทยาศาสตร์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า **“สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา มีพันธกิจในการค้นคว้า วิจัย บำรุงและสร้างสรรค์สรรพวิชา ในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และนำผลงานที่ได้ออกเผยแพร่ให้เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน”** สำนักวิทยาศาสตร์มีราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิทยาศาสตร์ดีเด่น นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ รวมถึงอดีตและผู้บริหารระดับสูงขององค์กรทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งประกอบไปด้วย ราชบัณฑิต ๕๘ ท่าน ภาคีสมาชิก ๒๖ ท่าน โดยแบ่งออกเป็น ๖ ประเภทวิชา ดังนี้คือ

๑. ประเภทวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีราชบัณฑิต ๑๒ ท่าน ภาคีสมาชิก ๔ ท่าน
๒. ประเภทวิชาเทคโนโลยี มีราชบัณฑิต ๕ ท่าน ภาคีสมาชิก ๔ ท่าน
๓. ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มีราชบัณฑิต ๑๕ ท่าน ภาคีสมาชิก ๔ ท่าน
๔. ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตรและสัตวแพทยศาสตร์ มีราชบัณฑิต ๘ ท่าน ภาคีสมาชิก ๕ ท่าน
๕. ประเภทวิชาแพทยศาสตร์และทันตแพทยศาสตร์ มีราชบัณฑิต ๑๖ ท่าน ภาคีสมาชิก ๕ ท่าน
๖. ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีราชบัณฑิต ๓ ท่าน ภาคีสมาชิก ๔ ท่าน

รายละเอียดของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกแต่ละท่านและในแต่ละประเภทวิชาผู้อ่านสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้

กิจกรรมทางวิชาการของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา

เพื่อเป็นการดำเนินงานทางวิชาการตามอำนาจหน้าที่และพันธกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักวิทยาศาสตร์จึงจัดให้มีกิจกรรมทางวิชาเป็น ๒ โครงการหลัก และนอกจากนี้ยังจัดให้มีจุลสารสำนักวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการสื่อสารเผยแพร่ผลงานวิชาการให้กับประชาชนทั่วไป ซึ่งรายละเอียดของเป้าหมายและจุดประสงค์ของทั้ง ๓ โครงการนี้มีดังนี้ คือ

ตาราง ผลงานของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา

	กิจกรรม	จำนวน	ผลผลิต
1	บทความในวารสารและการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ	บทความ	ความรู้/Citation/h-index
2	บทความในวารสารราชบัณฑิตยสภา	บทความ	ความรู้/Citation/h-index
3	บทความในวารสารและการประชุมวิชาการระดับชาติ	บทความ	ความรู้/การเข้าดู/การอ้างอิง
4	หนังสือ (เรียบเรียงในนามราชบัณฑิตหรือภาคีสมาชิก)	เล่ม	ความรู้/การอ้างอิง
5	จัดทำพจนานุกรมศัพท์ (ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)	คณะ	จำนวนคำ/ความรู้
6	การบรรยายในสำนัก	24x3 เรื่อง	จำนวนบทความ
7	โครงการปาฐกถาราชบัณฑิตสัญจร สำนักวิทยาศาสตร์ เอกสารสรุปการสัมมนา/ระดมสมอง	ครั้ง ฉบับ	บทความ/ข้อสรุป การนำเสนอ/หน่วยงานที่ร่วม
8	โครงการอาศรมความคิด 4 ด้าน (สัมมนา/ระดมสมอง) สมุดปกขาวนำเสนอเชิงนโยบายในการแก้ปัญหา	ครั้ง ฉบับ	บทความ/ข้อสรุป การนำเสนอ/หน่วยงานที่ร่วม
9	เจ้าภาพ/ร่วมเป็นเจ้าภาพสัมมนาวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ เอกสารสรุปการสัมมนา/ระดมสมอง	ครั้ง ฉบับ	จำนวนบทความ ฉบับ
10	Website สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา	ผู้เข้าชม	จำนวนเนื้อหา/ผู้เข้าชม
11	YouTube channel สำนักวิทยาศาสตร์	คลิป	จำนวนคลิป/ผู้เข้าชม
12	จุลสารสำนักวิทยาศาสตร์	ฉบับ	ความรู้/บทความ/ผู้เข้าชม

๑. โครงการ ปาฐกถาราชบัณฑิตสัญจร สำนักวิทยาศาสตร์

โครงการปาฐกถาราชบัณฑิตสัญจรนี้ จัดให้มีขึ้นเพื่อที่จะทำความร่วมมือกับเครือข่ายทางวิชาการเพื่อทำ การค้นคว้า วิจัย และบำรุงสรรพวิชาในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาสำคัญของประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘ (๑) (๒) และ (๕) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

๑.๑ เป็นการจัดประชุมและสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการจากการ ค้นคว้า วิจัยและบำรุงสรรพวิชา ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกของสำนักวิทยาศาสตร์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณาจารย์ และนักวิชาของภาครัฐและเอกชน

๑.๒ เป็นการระดมสมอง แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ ของโจทย์ปัญหาที่เป็นเรื่องที่สำคัญของประเทศที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และสภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑.๓ เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามพันธกิจของราชบัณฑิตยสภาให้ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะด้านการให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ ตลอดจนประชาชนที่สนใจ

๒. โครงการ อาศรมความคิด ซึ่งเป็นการระดมความคิดและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยเบื้องต้นเลือกดำเนินการใน ๔ ด้านที่เป็นปัญหาที่สำคัญประเทศ คือ

- (ก). อาศรมความคิดด้านพลังงาน
- (ข). อาศรมความคิดด้านสุขภาพ
- (ค). อาศรมความคิดด้านอาหารและเกษตร และ
- (ง). อาศรมความคิดด้านระบบโลกศาสตร์และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

โดยที่โครงการอาศรมความคิดนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่สอดคล้องตามอำนาจหน้าที่และพันธกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘ (๑) (๒) และ (๓) ดังนี้

๒.๑ เป็นการระดมสมอง แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ ของ โจทย์ปัญหาที่เป็นเรื่องที่สำคัญของประเทศที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย รัฐบาล และสภาพเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒ เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ เป็นการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ และบูรณาการให้เกิด การความรู้ที่สามารถเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการได้

๒.๔ ได้ข้อสรุปเป็นรายงานผลการศึกษา สมุดปกขาว หรือข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในประกอบการจัดทำเป็นนโยบายเพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ เป็นเวทีที่ทำงานร่วมกันและนำเสนอผลการวิจัยค้นคว้าของราชบัณฑิตและภาคี สมาชิกในกลุ่มสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

๓. โครงการ จุลสารสำนักวิทยาศาสตร์

เป็นวารสารที่มีความมุ่งหมายในการเผยแพร่ความรู้ที่ราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกที่ ได้พัฒนาขึ้น ให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ตามอำนาจและหน้าที่ในพระราชบัญญัติ ราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘ (๑), (๒) และ (๕) โดยมีจัดให้มีขึ้นด้วยจุดประสงค์ ตามข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ดังนี้

- ๑. เป็นจุลสารที่มีบทความขนาดสั้น ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมี เนื้อหาที่ทันสมัย มีความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยทั่วไป ผู้อ่านเข้าใจในเนื้อหา ได้ง่าย และสามารถเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการได้
- ๒. เป็นบทความวิชาการที่เป็นการเผยแพร่ผลการค้นคว้าวิจัยของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก และ/หรือ เป็นบทความที่ได้จากการเรียบเรียงมาจากการบรรยายทางวิชาการในสำนัก วิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา
- ๓. เป็นบทความวิชาการที่เป็นการรวบรวมจากการเสวนาหรือการประชุมทางวิชาการ และ/ หรือของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา
- ๔. เป็นบทความวิชาการที่รวบรวมจากการประชุมทางวิชาการของโครงการอาศรมความคิด ของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา
- ๕. เป็นจุลสารแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal) ที่นำเสนอบนเว็บไซต์ของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา

ผลงานทางวิชาการของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา

นอกจากการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการดังกล่าวมาแล้ว ยังงานทางวิชาการอื่น ๆ ที่สำนักวิทยาศาสตร์ดำเนินการอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการที่ตอบสนองต่อพันธกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามที่สรุปไว้ในตารางผลงานของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

๑. บทความวิชาการพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติ

ผลงานนี้เป็นการแสดงถึงความเข้มแข็งทางวิชาการของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกของสำนักวิทยาศาสตร์ ที่สามารถวิจัย คิดค้น จนสามารถผลิตผลงานที่พิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติที่มีมาตรฐานสูงได้ ตัวอย่างเช่นใน พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผลงานพิมพ์เผยแพร่ถึง ๑๖๒ และ ๒๑๐ บทความ ตามลำดับ ซึ่งนอกจากเป็นการสร้างสรรค์ความรู้อย่างต่อเนื่องต่อวงการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ของประเทศตามมาตรา ๘ (๑) พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้ว ยังเป็นการสร้างชื่อเสียงของประเทศและราชบัณฑิตยสภาด้วย

๒. การบรรยายทางวิชาการภายในสำนักวิทยาศาสตร์ปีละ ๒๔ ครั้ง ครั้งละ ๓ เรื่อง

๓. บทความวิชาการพิมพ์เผยแพร่ในวารสารราชบัณฑิตยสภา มักเป็นบทความวิชาการที่ได้บรรยายในที่ประชุมของสำนักวิทยาศาสตร์และได้ผ่านการวิพากษ์จากราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก หรือเป็นบทความจากนักวิชาการภายนอกที่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว รวมถึง สมุดปกขาว ข้อสรุป หรือบทความ เสนอแนะนโยบายในการแก้ปัญหา และการสร้างเครือข่ายทางวิชาการจากโครงการอาศรมความคิด สำนักวิทยาศาสตร์ ๔ ด้าน

๔. ราชบัณฑิตหรือภาคีสมาชิก เรียบเรียงองค์ความรู้ที่จัดทำเป็นหนังสือหรือตำราเพื่อเผยแพร่

๕. โครงการปาฐกถาราชบัณฑิตสัญจร สำนักวิทยาศาสตร์

๖. จัดทำพจนานุกรมศัพท์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กิจกรรมนี้เป็นไปตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๘ (๖) พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักวิทยาศาสตร์มีคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน ๒๕ คณะ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกศัพท์และจัดทำคำอธิบายสั้น ๆ โดยที่ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะกรรมการสามารถบัญญัติศัพท์ได้รวมถึง ๖,๕๙๐ และ ๗,๖๓๗ คำ ตามลำดับ

๗. บทความวิชาการพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติ

๘. เข้าร่วมเป็นเจ้าภาพจัดประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ

๙. จัดให้มีเว็บไซต์ของสำนักวิทยาศาสตร์ เพื่อสื่อสารและเผยแพร่ผลงานของสำนักฯ

๑๐. จัดให้มี youtube channel เพื่อเผยแพร่ผลงานและการบรรยายของสำนักวิทยาศาสตร์

๑๑. มีการจัดทำจุลสารสำนักวิทยาศาสตร์ เพื่อเรียงงานทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ให้เป็นความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์กับประเทศและประชาชน

ท้ายที่สุดนี้ในนามของสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา หวังว่าการที่ได้มีโอกาสแจกแจงกิจกรรม การดำเนินการทางวิชาการ และผลงานทางวิชาการของสำนักฯ อาจช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในพันธกิจของสำนักวิทยาศาสตร์ได้มากยิ่งขึ้นไม่มากก็น้อย สำหรับผู้ที่สนใจในการร่วมทำงานกับสำนักฯ ซึ่งอาจทำได้โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำนักฯ จัดขึ้น หรือการสมัครเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของสำนักฯ ซึ่งจะมีการประกาศรับสมัครในโอกาสที่สมควรต่อไป